

Väčšina detí so zajakavosťou číta plynulo, keď číta súčasne /in unison/s inou osobou. Radšej ako vynechať dieťa z čítania v triede nahlas úplne, treba mu umožniť čítať súčasne s iným dieťaťom. Niekedy zadajte celej triede čítať v pároch, takto sa dieťa so zajakavosťou nebude cítiť "iné". Postupne tak môže získať dostatok sebavedomia, aby dokázalo čítať nahlas samostatne.

Posmievanie

Posmievanie môže byť pre dieťa so zajakavosťou veľmi traumatizujúce a malo by byť eliminované v čo najväčšej miere.

- Ak sa dieťa trápi kvôli posmievaniu, porozprávajte sa s ním osamote. Pomôžte dieťaťu pochopiť, prečo sa mu posmievajú a spoločne hľadajte riešenia ako reagovať.
- Ak sú to len niektoré deti, ktoré sa posmievajú, porozprávajte sa s nimi osamote a vysvetlite im, že posmievanie je neakceptovateľné.
- Požiadajte ich o pomoc, väčšina detí chce vyjsť učiteľovi/ke v ústrety.
- Ak problém pretrváva, obráťte sa na výchovného poradcu alebo školského psychológa /školského logopéda (na Slovensku), ak sa v škole nachádza. Často dokáže poskytnúť dobré rady, ako posmievanie v triede riešiť.

Logopédia

Ak neviete, či logopéd v budove pracuje, vedenie zariadenia vám poskytne bližšie informácie. Rodičom odporučte, aby navštívili takého logopéda, ktorý sa špecializuje na problematiku zajakavosti.

Nadácia Stuttering Foundation ponúka zadarmo odporúčania na web stránke **StutteringHelp.org** a **tartamudez.org** alebo na bezplatnej linke 800-992-9392.

Pôvodný materiál v brožúre zostavil: Dean E. Williams, Ph.D., aktualizovaný r.2013 - Lisa A. Scott, Ph.D., The Florida State University.

8 TIPOV PRE UČITEĽOV

zostavila Lisa A. Scott, Ph.D., The Florida State University

Uvádzame tu len zopár všeobecných bodov. Vždy si treba uvedomiť, že každé dieťa je iné a vaša starostlivosť a láskavý, pozitívny prístup môže prispieť k veľkej zmene.

1. **Nehovorte žiakom: „spomaľ hovorenie/ reč“ alebo „upokoj sa“.**
2. **Nedokončujte slová za dieťa ani nehovorte namiesto neho.**
3. **Pomôžte všetkým žiakom v triede naučiť sa striedať v rozprávaní aj v počúvaní. Všetci žiaci - najmä tí so zajakavosťou - zistia, že sa im ľahšie rozpráva, keď sú menej prerušovaní a majú plnú pozornosť poslucháčov.**
4. **Majte rovnaké očakávania od študentov v kvalite aj v množstve práce bez ohľadu na to, či sa zajakávajú alebo nie.**
5. **Pri rozhovore so žiakmi používajte pomalšiu reč, častejšie pauzy.**
6. **Upriamte sa na obsah výpovede a nie na to, ako žiak hovorí (spôsob hovorenia).**
7. **Porozprávajte sa so žiakom, ktorý sa zajakáva, o jeho potrebách pri adaptácii v triede.** Rešpektujte jeho potreby, ale mu to nezľahčujte.
8. **Nerobte zo zajakavosti niečo, za čo by sa mal žiak hanbiť.** Rozprávajte o zajakavosti ako o každej inej skutočnosti.

THE
STUTTERING
FOUNDATION®

A Nonprofit Organization
Since 1947 - Helping Those Who Stutter
P.O. Box 11749 · Memphis, TN 38111-0749

info@StutteringHelp.org · 800-992-9392

stutteringhelp.org · tartamudez.org

THE
STUTTERING
FOUNDATION®

A Nonprofit Organization
Since 1947 - Helping Those Who Stutter

*DIEŤA, KTORÉ SA
V ŠKOLE ZAJAKÁVA*

poznámky pre učiteľa

Škôlkári a predškôláci

Všetky deti sa v tomto veku **intenzívne učia rozprávať** a prirodzene robia chyby. My tieto "chyby" voláme dysfluencie /neplynulosť/. Niektoré deti robia chyby častejšie, niektoré zriedkavejšie a považujeme to za normálne. Sú však deti, ktoré majú **viac špecifických dysfluencií** - najmä opakovanie a predlžovanie zvuku v reči, ktoré sú v reči badateľné.

Ak máte obavy z príznakov zajakavosti u niektorého dieťaťa, nevenujte mu zatiaľ mimoriadnu pozornosť. Radšej sa poraďte o probléme s logopédom.

Taktiež sa porozprávajte s rodičmi, zistíte ich názor na problém, či zajakávanie je typickým prejavom dieťaťa pri komunikácii. Ak rodičia, učitelia aj ostatní dieťa počúvajú a odpovedajú mu **trpezlivo a pokojne, bez emócií**, reč dieťaťa sa väčšinou normalizuje, tak ako sa aj jeho schopnosti a adaptácia v škole zlepšujú.

Ak sa však dieťa naďalej zajakáva, mali by ste sa obrátiť na **logopéda**, aby dieťa sledoval.

Dieťa na základnej škole

Deti tejto vekovej kategórie, ktoré výrazne opakujú a predlžujú zvuk reči, **pociťujú napätie a frustráciu** v ich úsilí rozprávať. Je potrebné poskytnúť im pomoc inde, inak bude mať zajakavosť negatívny dopad na ich úspechy v škole.

Tak, ako v prípade dieťaťa v predškolskom veku, konzultujte s logopédom a prediskutujte s ním aj s rodičmi vaše pozorovania. Ak sa vy, rodičia a logopéd zhodnete, že dysfluencia u tohoto dieťa je iná ako u ostatných detí v triede, pravdepodobne ide o zajakavosť.

Najväčšou obavou pre učiteľov je to, ako budú deti v triede na zajakavosť reagovať. Čo by sme mali od dieťaťa so zajakavosťou v triede očakávať? Odpoveď na túto otázku závisí od individuality dieťaťa. Extrém môže byť dieťa, ktoré je celkom ľahostajné, ale pritom rovnako aktívne ako každé iné dieťa, na druhej strane môže byť extrém dieťa, ktoré plače a odmieta hovoriť. Väčšina detí sa nachádza niekde uprostred. Ak dieťa navštevuje logopéda, opýtajte sa na jeho názor a reálne očakávania.

Rozprávajte sa s dieťaťom: prejavte mu podporu

Zvyčajne sa odporúča porozprávať sa s dieťaťom osobitne. Vysvetlite mu, že pri hovorení (ako, keď sa učíme aj iné zručnosti) robíme chyby, slabiky niekedy opakujeme alebo slová zamotávame, ale častým používaním sa reč zlepšuje. Vysvetlite dieťaťu, že **jeho zajakavosť pre vás nepredstavuje problém**. Týmto rozhovorom dávate dieťaťu najavo, že si uvedomujete jeho zajakavosť a akceptujete ho – také aké je.

ODPOVEDANIE NA OTÁZKY

Keď kladiete v triede otázky, môžete dieťaťu so zajakavosťou istým spôsobom pomôcť.

- Spočiatku, kým si zvykne na triedu, pýtajte sa také otázky, na ktoré sa dá odpovedať relatívne krátko – len zopár slovami.
- V situácii, keď každé dieťa v triede bude mať za úlohu odpovedať, zistíte, či dieťa so zajakavosťou uprednostňuje odpovedať radšej v poradí alebo neskôr. U niektorých detí, keď musia na svoju odpoveď čakať, sa napätie a stres môžu stupňovať. Naopak u iných detí je to vtedy, keď musia odpovedať skôr ako ostatné deti. Je dôležité spýtať sa na preferencie každého dieťaťa.
- Uistite všetkých žiakov v triede, že (1) dostanú toľko času, koľko budú na svoju odpoveď potrebovať, (2) vy máte záujem, aby sa nenáhlili a svoje odpovede dobre zvážili a nie len rýchlo odpovedali.

Čítanie nahlas v triede

Veľa detí so zajakavosťou zvláda čítanie v triede dobre, najmä ak sú povzbudzované, aby precvičovali čítanie aj doma. Avšak existujú aj také deti, ktoré sa pri čítaní výrazne zajakávajú. Nasledujúce rady môžu takýmto deťom pomôcť.